

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Dispvatio LXIX. De Baptismo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

DISPUTATIO SEXAGESIMA NONA.

De Baptismo.

BAPTISMVS, ut notat Doctor Angelicus hic, quæst. 66. art. 1. variis nominibus appellatur, quorum singula aliquem ejus effectum denotant. Primò vocatur Regeneratio, quæ appellatio quamvis cuiuscumque justificationi applicari suo modo possit, peculiarem nihilominus cum Baptismo habet connexionem, per illum siquidem fit absolute prima sanctificatio, destructo peccato illo in quod, culpâ primi parentis, lapsum fuerat humanum genus, eoque sublato homo, ut ait Concilium Tridentinum Sess. 6. De membro Adæ, fit membrum Christi, & Filius Dei. Secundò Baptismus appellatur Signaculum, vel Sigillum, quod nomen Sanctus Thomas ab effectu Baptismi, seu caractere desumptum esse existimat: Baptismo autem præ reliquis Sacramentis imprimendis characterem peculiariter convenit hac appellatio, quia per illum ejusmodi character imprimitur, quo Christi ejusque Ecclesie membra designamur. Tertium Baptismatis nomen, quod ex Sancto Damasceno refert Divus Thomas, est Custodia, seu Præsidium, quæ appellatio ideo fortè data est Baptismo, quòd omnibus qui illius impressum sibi habent characterem, peculiare detur auxilium ad eos in Ecclesiâ conservandos. Quartum Baptismi nomen est Illuminatio, quòd nimirum homines per illum illuminentur, desumptumq; videtur ex Sancto Paulo ad Hebræos sexto, ubi Baptizatos appellat Illuminatos, nihilq; apud Græcos Patres frequentius, quam ut Baptismus φωτισμός vocetur.

Plurima verò, quæ tum ad Baptismum, tum Confirmationem pertinent, generatim in tractatu de Sacramentis in genere discussimus, pauca ergo tantum quæ peculiariter circa hæc duo Sacramenta supersunt dicenda, in hac & sequente Disputatione adjicientur.

SECTIO PRIMA.

Discutiuntur quaedam ad Sacramentum Baptismi spectantia.

I.
Quamvis hæretici tam novi quam antiqui, Baptismi effectum nullam gratiam in suscipientium animos de-

E Baptismi existentia nullus, etiam hæreticus, vel novus vel antiquus hæcenus dubitavit: etsi namque olim Pelagiani, & quidam etiam ex nostri temporis hæreticis illi-

rivare, nec boni quidquam iis præstare dixerint, scilicet de-
imo re ipsa Joannis baptisate quoad peccati re-
missionem non esse efficaciorum, omnes nihilo-
minus eum dari asserunt: Secta tamen illa Fla-
gellantes nominata, Baptismum aquæ jam cessasse,
& in Baptismum sanguinis esse mutatum homi-
nes deliri dicebant.

Datur ergo, ut omnes fatentur, Sacramentum
Baptismi ab ipso Christo institutum: quamvis
autem de institutionis tempore nonnulla fuerit
inter Auctores dissensio; Hæreticis enim quartâ
parte, q. 8. memb. 2. & alii nonnulli, & probabile
existimat

II.

De tempore
institutionis
Baptismi est
inter Aucto-
res contro-
versia.

existimat Cano lib. 8. de locis Theologicis, c. 5. Christum illud post passionem suam instituisse affirmant, fuisse tamen illud à Christo ante passionem institutum, communis est Theologorum sententia cum Sancto Thoma 3. parte, quæst. 66. art. 2. & Sancto Augustino tractatu 15. in Joannem, & alibi sæpè. Probatur primò, quia Joannis 3. vers. 22. dicitur Christus per discipulos baptizasse, & versu 26. referuntur discipuli Joannis Baptiste apud eum conquirentes quòd Christus per discipulos baptizaret, hic autem baptismus erat verus Baptismus, & gratiam conferebat; baptizabat enim Christus ut institutor novæ legis à Patre constitutus, & ad hoc in mundum missus. Unde quando Sanctus Chrysostomus, S. Leo, & Rupertus dicunt institutum fuisse post resurrectionem, intelligendi sunt de generali præcepto baptizandi respectu totius mundi, seu quando ejus obligatio omnibus incumberebat.

III.
Quo vita
sua tempora
Christus
Baptismi
Sacramen-
tum insti-
tuit.

Circa tempus verò vite, quo Christus hoc Sacramentum instituit, est controversia; Sancti enim Patres frequenter dicunt tunc fuisse Baptismum à Christo institutum, cum ipse à Joanne baptizatus est; hoc autem solum intelligi debet institutum fuisse secundum adumbrationem tantum quandam, quæ fiebat dum materia ibi sanctificaretur contactu Christi, forma autem obsecrè ibidem significabatur dum tres personæ illie innotescerent. Paulò ergo post institutus fuit à Christo Baptismus; institutio enim requirit exteriorem aliquam voluntatis legislatoris manifestationem, quæ tunc non est facta.

IV.
Baptismi
descriptio.

Definitur Baptismus à Theologis cum Sancto Thoma hæc, art. 1. *Ablutio corporalis facta sub hac verborum formâ, Ego te baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.* Unde secundum eundem Sanctum Thomam & omnes Theologos contra Hugonem de Sancto Victore, quem impugnat hic Sanctus Doctor, materia proxima Baptismi est ablutio, hæc autem in eo consistit, ut aqua aliquo modo successivè contingat, seu decurrat per corpus; unde una aquæ guttula non sufficit, ut vult Vasquez, & Henriquez. Et si autem peccaret is, qui puerum in puteum animo eum baptizandi projiceret, validè tamen baptizaret. Ex quibus clarè constat trinam immersionem non esse ad Baptismum necessariam, licet adhiberi debeat ubi est in usu, imò nulla immersio requiritur, sed sufficit infusio.

V.
Materia
Baptismi
remota est
aqua natu-
ralis.

Materia remota Baptismi est aqua naturalis: ita Concilium Lateranense cap. *Firmiter*, Florentinum in decreto ad Armenos, & Tridentinum sess. 7. de Baptismo; ex præcepto tamen esse debet benedicta. Quævis immutatio aquæ calida nimirum sit an frigida, ex thermis, acetosa, salsa, &c. non impedit, nec aliqua alterius rei admixtio nisi nimia sit. Unde lixivium & decoctio carniùm juxta Sanctum Thomam est materia sufficiens Baptismi, quod etiam de tenui cerevisiâ affirmat Coninck quæst. 66. art. 4. dub. 1. n. 23. quæ, inquit, comparari potest aquæ lutulentæ. Idem est de aquâ tenuiter vino mixtâ. Saliva ergo, sudor, lachrymæ, & alii humores non sunt materia Baptismi, sicut nec aqua rosacea, aut alius liquor ex herbis vel aliis rebus expressus, cum non sint aqua naturalis. Glacies, etiam nix, &c. quamdiu talia sunt, non sunt materia Baptismi.

VI.
Quantum
aqua ad
Baptismum
sit necessa-
rium.

Minima aquæ guttula, ut dixi, non sufficit, sed in eâ quantitate esse debet, ut per eam fieri possit ablutio. Aqua baptismatis, ut etiam supra

dixi, quantum fieri potest debet ex præcepto esse benedicta, quæ si congeletur, non eger novâ benedictione postquam resolvitur. Si materia, quæ in Baptismo adhibita est, sit dubia, Baptismus sub conditione est iterandus.

Quamnam corporis pars lota sufficit ad Baptismum dubitant Auctores; etsi enim omnes conveniant validè baptizari, si caput, pectus, aut scapulae abluantur, si tamen sola manus, pes, aut digitus tingatur aqua, plurimi negant validum esse Baptismum, neque hoc modo conferendum, nisi in casu necessitatis, & etiam esse sub conditione iterandum: quod etiam, ut dixi, semper faciendum, quando materia dubia (quæ in casu necessitatis applicari potest) fuerit adhibita. Si ad infantem in utero materno aqua pervenire possit, putatur eum validè baptizari. Non sufficit si abluatur sola pellis secunda, multo minus velles.

Quoad formam Baptismi hæc est consueta & ab omnibus approbata, *Ego te baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.* In quâ formâ notandum primò debere exprimi saltem implicite & indirectè actionem prout procedit à personâ ministri, quod tamen non requirit directè & explicitè, constat ex formâ Græcorum approbatâ in Concilio Florentino, *Baptizetur talis servus Christi, &c.*

Deinde debet exprimi secundum omnes personam baptizanda; sicut enim materia Baptismi debet veritari circa certam personam, ita & forma, cum significet effectum circa illam producendum. Ex quibus deducitur non posse aliquem baptizare se, quod commune est omnibus Sacramentis, quæ in actione consistunt, & quoad Baptismum in particulari probatur ulterius ex capite *debitum de Baptismo*, ubi hoc definitur, & explicatur exemplo generationis, per quam nemo potest generare seipsum, Baptismus autem est spiritualis quædam generatio, & vocatur Sacramentum regenerationis. Deinde Christus hoc modo Baptismum instituit dicens: *Baptizantes eos*: Apostoli etiam hæc ratione semper leguntur fecisse, & ab ipsis ad hæc usque tempora fuit communis praxis Ecclesiæ. Non tamen est necessarium ponere particulam *te*, sed aliquid æquivalens, nempe nomen proprium, vel appellativum, ut *baptizo Petrum*, vel *baptizo dominationem tuam*. Tertiò requiritur ut dicatur *in nomine*, non *in nominibus*, ut significetur unitas in essentiâ, auctoritate & virtute trium personarum.

Solum ergo superest examinanda ultima pars formæ, nempe *Patris, & Filii, & Spiritus Sancti*, & inquirendum, an necessaria sit ad Baptismum explicita invocatio trium personarum.

Dicendum requiritur: Probatur primò, nam Matthæi ultimo dicit Christus, *Baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti*: ubi secundum Patres omnes traditur forma Baptismi. Secundò idem docet Florentinum in decreto ad Armenos. Pelagius etiam Papa capite *si revera*, ait nullum esse Baptismum collatum in nomine Christi: Zacharias etiam Papa capite *In Synodo Anglorum*, expressè ait nullum esse Baptismum, si vel una persona omittatur: idem testantur Sanctus Damascenus, Origenes, S. Cyprianus, Sanctus Augustinus, S. Ildorus, & alii Patres, quos fusè Suarez citat disp. 2. sect. 13. & Vasquez tomo 2. in tertiam partem, disp. 143. Ratio est, quam insinuat Zacharias Papa loco citato, quia Baptismus est Sacramentum fidei, per quod Ecclesiam

VII.
Quæ pars
corporis lota
sufficit.

VIII.
Consuetudo
Baptismi
formâ.

IX.
Exprimi in
formâ Bap-
tismi debet
personam bap-
tizanda.

X.
Sine neces-
saria invo-
catio expli-
citæ trium
Personarum.

XI.
Ostenditur
explicitam
trium Per-
sonarum in-
vocacionem
esse ad Bap-
tismum
necessariam.

clesiam ingredimur, qua de causâ conveniens fuit, ut præcipuum fidei mysterium perfectè exprimeret; unde trium Personarum in eo clara fieri debet mentio.

XII. Dices cum Caietano hic, art. 5. qui contrarium censet, secutus Magistrum in quarto, distinct. 3. in actibus Apostolorum referri fuisse aliquos baptizatos in nomine Christi, seu in nomine Domini Jesu. Respondent aliqui, Christum in initio cum Apostolis hac in re dispensasse, ut clarior fieret nomen Christi: quam respon- sionem indicat Sanctus Thomas hic, art. 6. ad primum.

XIII. Sed quicquid sit de hoc. Respondeo baptizari in nomine Christi idem esse ac baptizari in bap- tismate instituto à Christo, ut opponeretur bap- tismati Joannis, vel aliter ita scilicet, ut nomen Christi poneretur in ipsâ formâ baptismatis, di- cendo: *Ego te baptizo in nomine Patris, & Filii ejus JESU CHRISTI, &c.* Quod enim omnes tres Personæ debuerint, etiam in initio Ecclesie nominari in formâ baptismatis, probatur ex illo Actorum 19. ubi cum Sanctus Paulus quosdam rogasset an accepissent Spiritum Sanctum, res- pondissentque illi, se nec si Spiritus Sanctus es- set, audivisset; subiecit Apostolus: *In quo ergo baptizati estis*, ergo expressè supponit Apostolus, debuisse in baptismate nominari omnes tres per- sonas, cum non in Christo solo, sed & in Spiritu Sancto debuerint illi baptizari. Quod etiam con- firmatur ex canone 49. & 50. Apostolorum, ubi expressè præscribitur, ut baptismata conferretur *In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti*, nul- lâ factâ mentione baptismatis in nomine solius Christi, cujus tamen eo tempore sine dubio fuis- set facta mentio, si Baptismus ille fuisset validus.

XIV. Difficilius objicitur ex Nicolao Papa in capite *A quodam Iudeo*, ubi cum ab ipso quæsitum fuis- set, utrum Baptismus à Judæo aut Pagano col- latus, esset validus? Respondet, si datus sit in nomine Christi, vel in nomine Sanctæ Trinitatis (unum quippe, inquit, idemque est, ut Sanctus exponit Ambrosius) esse. Ad hoc respondet Suarez disp. 21. sectione 4. Vasquez disp. 143. cap. 4. Valentia tomo 4. disp. 4. quæst. 1. punct. 3. Coninck quæst. 66. art. 6. num. 53. Bellarminus lib. 4. de Romano Pontifice cap. 12. & lib. de Baptismo cap. 3. Henriquez lib. 2. cap. 10. qui multos citat, Tannerus tomo 4. disp. 3. quæst. 1. dub. 3. Prapostus quæst. 66. art. 6. dub. 4. num. 54. Maratus tomo 3. tract. de Baptismo disp. 3. sect. 2. aitque esse communem Theolo- gorum consensum: hi ergo omnes & alii asserunt Pontificem hoc non definendo dixisse, cum istud ab eo quæsitum non fuerit, solùmque definitivè Judæum aut Paganum validè posse baptizare, hoc- que esse de fide, aliud verò ut privatum Docto- rem addere, nempe validè baptizare, etiam si in nomine Christi tantùm baptizet, & in hoc, in- quiunt hi Auctores, erravit.

XV. Secundò dicunt aliqui Pontificem ibi non lo- qui de formâ Baptismi, sed de intentione, nem- pe validè illum baptizasse, si habuerit intentio- nem conferendi Baptismum in nomine Trinita- tis, seu Christi, hoc est non per modum cære- moniæ Judaicæ, sed ritus Christiani.

XVI. Sed hæc solutio stare non potest, primò, quia non sciebatur certò esse Judæus, ergo non erat tantùm periculum conferendi per modum cæremonie Judaicæ. Secundò & præcipuè, quia Pontifex dicit non esse baptizandos si baptizati

fuerint in nomine Christi, prout Sanctus Am- brosius exponit, certum verò videtur Sanctum Ambrosium libro. 1. de Spiritu Sancto cap. 3. qui est locus à Pontifice citatus, docere Baptil- mum esse validum solo nuncupato nomine Chri- sti, imò quavis ex tribus Personis, licet reliquæ taceantur: & hoc modo Sanctum Ambrosium intelligit Sanctus Thomas, & omnes: nec se refert S. Ambrosius ad Sanctum Lucam; & licet referret, hoc tamen nihil faceret, nam ipse hoc modo exponeret Sanctum Lucam, nempe suffi- cere Baptismum collatum in nomine solius Chri- sti, voce exterius prolato, quamvis reliquæ per- sonæ taceantur, modò fide teneantur ut est cla- rum ex contextu, ergo Pontifex idem asserat. Quare standum videtur priori solutioni, quæ est omnium penè Auctorum, & dicendum id quod directè petum est à Pontifice fuisse, utrum bap- tismus ex eo quòd à Judæo collatus sit, fuerit invalidus? cui respondet Pontifex non esse, & hoc est de fide, quòd verò addat, licet confera- tur in nomine Christi tantùm, ponit ut privatus Doctor, cum hoc ab eo quæsitum non sit.

de formâ
Baptismi hic
esse locutum.

SECTIO SECUNDA.

Alia ad Sacramenti Baptismatis cog-
niti nem necessaria: & primò de
Baptismo Fluminis, Flaminis,
& Sanguinis.

Q UÆRES primò: Quotuplex sit Baptismus? I. Respondetur, si loquamur de Baptismo propriè dicto, illo scilicet, quem sectione præ- cedente declaravimus, esse tantùm unicum, juxta illud Divi Pauli ad Ephesios 4. vers. 5. *Unus Do- minus, una Fides, unum Baptisma.* Si verò latius sumatur hæc vox Baptismus, est triplex: Baptismus fluminis, flaminis, & sanguinis. Baptismus flumi- nis est ille, qui per aquam naturalem, seu elemen- tarem fit, & verba consueta, quem proinde Pii V. Catechismus vocat *Sacramentum regenerationis, per lavacrum aque in verbo vite*, alludens ad illud Christi Joannis 3. vers. 5. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto, &c.* & Divi Pauli ad Ephesios 5. vers. 26. *Mundans eam lavacro aque in verbo vite.*

I.
Quotuplex
sit Baptil-
mus.

Baptismus flaminis est contritio, seu amor Dei super omnia, si prima liberatio à peccato etiam originali, & gratiæ infusio per hujusmodi actum habeatur. Ad hunc actum refertur illud Isaie 1. vers. 16. *Lavamini: mundi estote:* & Ezechielis 36. vers. 25. *Et effundam super vos aquam mundam, & mundabimini ab omnibus inquinamentis vestris:* & hac de causâ vocatur Baptismus Penitentie. Quam- vis ergo per hunc Baptismum, seu contritionem corpus non abluatur exterius, anima tamen lavatur interiùs, sicque vera & perfecta contritio, quoad remissionem peccati tam originalis, quam per- sonalis, & gratiæ virtutum infusionem, supplet locum Baptismi, non tamen quoad impressio- nem characteris, unde, & sæpiùs iterari potest, & post eum Baptismus fluminis & sanguinis sus- cipi.

II.
Baptismus
Flaminis
est in qui-
busdam ca-
sibus contri-
tio, seu amor
Dei super
omnia.

Idco autem vocari videtur Baptismus flaminis, III. quia in interno animi motu ex speciali Spiritus Sancti inspiratione fitus est, & Baptismi votum seu propositum includit. Quare si quis post bap- tismum flaminis, seu actum contritionis, in his circumstantiis

III.
Quare hæc
contritio
vocetur
Baptismus
Flaminis.

circumstantiis

circumstantiis elicitum moreretur, ac rursus revocaretur ad vitam, deberet Baptismo fluminis baptizari, sicut etiam deberet Catechumenus, si postquam subiit Martyrium, deinde resuscitaretur. Quemadmodum similiter, si quis post susceptum Baptismum, cum aliquo peccato gravi, quod vel propter oblivionem vel inopiam Confessarii non fuit confessus, Martyrium subiret, si postea revocaretur ad vitam, teneretur peccatum illud confiteri, sicut teneretur si postquam talia vulnera accepisset, ex quibus infallibiliter mors sequeretur, copia ei Confessarii daretur.

IV. Baptismus Sanguinis est Martyrium.

Denique Baptismus sanguinis idem est ac Martyrium, quod quis pro Christo, aut verâ religione ac iustitiâ subit, de quo fusè dictum est supra, disp. 62. sect. 4. & 5. ubi quam dispositionem in adultis requirit; in parvulis enim, ut ibidem vidimus, nullam exigit, latè declaravimus. De effectu etiam Martyrii, & quo pacto gratiam conferat, dictum est in superioribus.

V. Minister ad valide conferendum Baptismum est quovis, etiam laicus, hæreticus, & paganus.

Quæres secundò: Quis Sacramenti Baptismi sit minister? Respondetur, Ministrum ad validè conferendum Baptismum esse quemvis, etiam Laicum & fœminam, hæreticum & paganum, peculiari tamen modo ad Sacerdotem spectat ratione sui ordinis, licet sine jurisdictione licet quivis non possit. Diacono verò committi potest à pastore, ut solemniter baptizet. In casu etiam necessitatis Sacerdos Diacono, is Subdiacono, hic aliis Clericis, illi Laicis, viri fœminis præferendi, quamvis inversio hujus ordinis in aliis præterquam in Sacerdote, mortale non sit, nec solum non contra jus alienum, sed nec graviter contra reverentiam huic Sacramento debitam. Iusti etiam sunt præponendi iis, qui sunt in peccato, nisi adsit Sacerdos. Plures possunt simul eundem baptizare sicuti eandem hostiam consecrare: potest etiam idem plures simul aspergendo baptizare validè, dicendo: *Ego vos baptizo*, imò & in casu necessitatis licitè.

VI. A die Pentecostes obligare capit baptismus.

Quoad necessitatem Baptismi dico, postquam obligare cœpit, quod fuit à promulgatione illius, quæ facta est in die Pentecostes, ante quod tempus non erat mortuum antiquum testamentum, etsi in morte Christi lethale vulnus acceperat, & ad interitum inclinabat, quo sensu dicitur tunc à Patribus interemptum, nempe moraliter, & licet etiam conditum sit in morte Christi novum testamentum, mansit tamen usque ad Pentecosten clausum & obsegnatum, nec obligabat: Dico, inquam, post hoc tempus fuit semper necessarius ad salutem Baptismus, ut definit Tridentinum sess. 6. cap. 4. ob locum illum Joannis 3. *Nisi quis renatus fuerit*, &c. & Patres universim affirmant, dicente Sancto Augustino de origine animæ cap. 9. & alibi, *hoc dicendum si velis esse Catholicus*. Quare falsa & temeraria ab omnibus censetur opinio Cæcetanici dicentis, ubi non est copia Baptismi parvulos fidelium fide parentum exterius manifestatâ, iisque applicatâ salvari posse: quæ sententia jussu Pii V. fuit expuncta quaestione 68. articulo primo & secundo.

VII. Quicquid olim fuerit, tenetur jam quovis adultus, quam primum eodem potest, baptismum suscipere.

Tenetur jam quivis adultus primâ oblata commodâ occasione baptizari, quamvis ex iustâ occasione Baptismus interdum differri possit, nempe ut melius quis instruat, ut cum majore solemnitate peragatur, suoque & aliorum fructu, &c. Quæ autem voluntas & dispositio ad Baptismum suscipiendum sit necessaria, & quo pacto sicte susceptus reviviscat, fusissimè declaratum est supra in tract. de Sacramentis in genere, disp. 66.

Circa Baptismum Joannis, certum de fide est, contra quosdam nostri temporis hæreticos, Baptismum Joannis non habuisse eandem efficaciam cum Baptismo Christi; hoc enim definitum est à Concilio Tridentino sess. 7. can. 1. his verbis: *Si quis dixerit Baptismum Joannis habere eandem vim cum Baptismo Christi, anathema sit*. Idem, fatentibus etiam sectariis, passim docent Sancti Patres. Differentia autem inter utrumque Baptismum est, quòd Baptismus Joannis, etsi homines per Penitentiam ex illius susceptione justificari poterint, cum nimirum ad hujusmodi Penitentiam actum habendum, Joannis Baptismus juvaret, ex opere tamen operato, quod facit Baptismus Christi, gratiam non conferebat.

VIII. Baptismus Joannis multa minus virtutis est, quam Baptismus Christi.

Sicut Christus, ut impleteret omnem iustitiam, baptizatus fuit à Joanne, ita ipse Joannem baptizavit, sicut dixerat Joannes: *Ego à te debeo baptizari*. Verisimile etiam est, Christum Matrem suam propriis manibus baptizasse, & insuper Petrum. Henriquez lib. 2. de Baptismo, cap. 5. num. 3. Christum præterea dicit baptizasse Andream, & Jacobum ac Joannem.

IX. Etenim Matris virginis Christum ipsam sui manibus baptizavit, se est verisimile.

Baptismi capaces sunt omnes & soli homines, ad hos enim omnes & solos baptizandos missi sunt à Christo Apostoli, Marti ultimo: *Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos*, &c. Solum enim homines, non Angeli, sunt Baptismi capaces. Neque hoc solummodo intelligendum videtur de illis hominibus, qui naturali viâ & modo ab Adâmo sunt propagati, sed de iis etiam, qui à Deo miraculosè creantur, quamvis peccatum originale non contraherent, ablatio namque peccati originalis non est unicus effectus Baptismi. Toto vitæ tempore homo est capax Baptismi usque ad ultimum instans; tamdiu enim est capax consequendi salutem. Primo verò instanti post animæ à corpore separationem Baptismi est incapax. Quare turpiter errarunt Cataphryges qui mortuos baptizabant, aut vivum aliquem loco mortui stolidè existimantes Baptismum etiam mortuis prodesse.

X. Omnes, & soli homines sunt Baptismi capaces.

Quæres tertio: Utrum baptizati ab hæreticis sint rebaptizandi? Affirmabat olim S. Cyprianus cum 71. Episcopis Africa in Concilio Carthaginensi secundo: sed quoad hoc punctum Stephanus Papa peculiari hac de re scriptâ Epistolâ Concilium illud reprobavit. Contrarium ergo, baptizatos scilicet ab hæreticis non debere iterum baptizari, veritas catholica est, definita in Concilio Tridentino, sess. 7. can. 4. de Baptismo his verbis: *Si quis dixerit, Baptismum, qui etiam datur ab hæreticis in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, cum intentione faciendi quod facit Ecclesia, non esse verum Baptismum: anathema sit*.

XI. Baptizati ab hæreticis non sunt rebaptizandi.

Quæres quartò: Si unus materiam applicet, puerum scilicet abluat, alius formam pronunciet, utrum Baptismus sit validus? Partem affirmativam tenet Martilius in 4. quaest. 4. art. 4. d. 11. Rubio quaest. 1. favetque Cæcetanus hic, q. 67. art. 6. Omnino tamen tenendum est contrarium cum communi Theologorum sententiâ, quam docet S. Thomas hic, quaest. 67. art. 6. ad 3. Sanctus Bonaventura, Halensis, Scotus, Gabriël, & alii ex antiquis. Ex recentioribus verò idem tenet Suarez hic, disp. 23. sect. 3. Vasquez disp. 148. cap. 4. Valentia quaest. 3. punct. 2. Henriquez libro 2. cap. 12. & alii communiter. Ratio est, nam ut ait S. Thomas, alioqui sequitur formam Latinorum, quæ ab omnibus censetur vera, fore falsam; falsum enim dicit qui ait: *Ego*

XII. Ut baptismus sit validus, ab eodem aqua infundenda est, & verba pronunciantur.

Ego te abluo, seu baptizo, si non ipse, sed alius eum abluat, seu aquam in eum injiciat, vel illum aqua immergat. Imò ut loco citato ostendit Sanctus Thomas, neque hæc forma esset valida, Nos te baptizamus: nec ulla commoda forma in hoc casu adhiberi potest. Sic etiam non est validus Baptismus, si unus unam, alius aliam formam partem pronunciet.

XIII. Quia si puer jamjam morituro aditarent tantum duo, mancus alter, aliter mutus.

Quare si contingeret puero necdum baptizato, & jamjam morituro altare tantum duos, alterum mancum, qui cum abluere non possit, alterum mutum, in hoc etiam casu Baptismus ab iis collatus non esset validus: sicut si contingeret unum tantum, eumque mutum adesse, in hoc inquam casu, si is aquam injiceret, & formam signi seu nutibus, eo modo quo muti loqui solent, exprimeret, Baptismus absque dubio esset invalidus, quamvis Paludanus in casu necessitatis putet eum esse validum, sed eodem modo dicere posset, si in casu necessitatis deesset aqua naturalis, posse rosaceam, aut aliud quidpiam loco aquæ applicari, & alia hujusmodi. Addit tamen Suarez disp. illa 23. sect. 3. §. Ad ultimam verò, in casu illo quando tantum adessent mancus & mutus, posse puerum eo modo baptizari juxta aliam sententiam, præstat enim potius Baptismus dubium suscipere, quam nullum, postea tamen si daretur occasio, Baptismus ille esset sub conditione iterandus.

SECTIO TERTIA.

An filii infidelium possint invitis parentibus baptizari.

I. Sermo tantum est de infantibus.

DE solis infantibus est sermo; adulti enim, seu qui ad rationis usum pervenerunt, eum hac in parte sui juris sint, ut tum validè, tum licitè baptizentur, à parentum voluntate non pendent. Sermo etiam non est de validitate Baptismi parvulorum; certum enim est contra Durandum, Marfilium, Paludanum, & Catharinum, horum Baptismus, quantumvis reluctanter parentibus fiat, esse validum. Querimus itaque utrum infantibus infidelium, hoc est eorum, qui nunquam fuerunt baptizati, licitè baptizentur invitis parentibus, posse namque filios hæreticorum invitis parentibus baptizari, saltem ut plurimum, est indubitatum. Per hæreticos verò non illos tantum intelligimus, qui post susceptum Baptismum lapsi sunt in hæresim, sed illos etiam, qui postquam sunt baptizati, in Judæismum etiam vel paganismum inciderint; horum enim infantes certum est Ecclesiam habere jus baptizandi, quantumvis parentes reluctentur, nam & ipsosmet parentes ad fidem servandam cogere potest, cum directè subfint potestati, & jurisdictioni illius spirituali.

II. Quorumcumque infidelium infantes in articulo mortis licitè invitis parentibus baptizantur.

Prima conclusio: Infantes infidelium, seu eorum qui nunquam baptizati sunt, sive politice Principibus Christianis quoad potestatem temporalem subjecti sint, sive non, in præsentem articulo licitè baptizantur, præsertim occultè, quantumvis invitis ac reluctanter parentibus: ita Valentia hic, quæst. 3. punct. 3. Suarez to. 3. in tertiam partem, sect. 3. §. Ex his autem: Vasquez disp. 155. cap. 2. Henriquez lib. 2. cap. 25. num. 4. Soto, Divus Antoninus, & alii. Ratio est, quia in hoc casu nec periculum est apo-

R. P. Comptoni Theol. Scholast. Tom. II.

stasia, seu ne puer postea labatur in infidelitatem, nec sit injuria parentibus, eum infans in hoc articulo sit moraliter extra parentis potestatem, cum parentis jus tunc in puero propemodum sit extinctum.

Secunda conclusio: Extra mortis periculum, infantes quorumcumque infidelium, etiam eorum qui potestati temporali Christianorum Principum subfint, si servi Christianorum non sint, non possunt invitis parentibus baptizari. Quod de parentibus dixi, dici etiam debet de tutoribus, aliisque, sub quorum curâ & gubernatione existunt, idque nec privatâ auctoritate, nec publicâ: ita S. Thomas hic, quæst. 68. art. 10. & 2. 2. quæst. 10. art. 12. quem Thomæ omnes sequuntur, Caietanus, Bannez, Capreolus, Paludanus, & alii: Divus Antoninus 2. parte, tit. 12. cap. 2. §. 4. Richardus in 4. dist. 6. art. 3. q. 3. Valentia quæst. 3. puncto 3. Suarez hic, disp. 25. sect. 3. & 4. Vasquez hic, disput. 155. cap. 2. Henriquez libro 2. cap. 25. num. 4. & alii. Scotus tamen, Gabriel in 4. dist. 4. & alii existimant illorum infidelium infantibus, qui politice Christianis Principibus subfint, Baptismum licitè conferri, quantumvis reluctentur parentes.

III. Extra mortis periculum, infantes, qui servi non sunt, infantes contra parentum voluntatem baptizari licitè non possunt.

Ratio conclusionis est, hujusmodi namque infantes, cum sine injuriâ abstrahi nequeant à parentibus, & jure naturæ eorum curâ ac dispositioni subfint, frustra ac planè inutiliter baptizantur, imò cum injuriâ Sacramenti, & includit sacrilegium, nam ut habetur in Concilio Toletano 4. cap. 59. fieri moraliter loquendo non potest, ut infantes baptizati, sub parentum infidelium curâ educati, eosdem cum iis errores adulti non profiteantur. Accedit educationem liberorum ipso naturali jure debitam esse parentibus: quare vel Sacramento, ut dixi, & Christianæ religioni injuria fieret, si sub parentum tutelâ relinquerentur, vel parentibus, si auferrentur. Marfilius verò & Sylvestre verbo Baptismus 4. quæst. 7. unius ex parentibus consensum sufficere arbitrantur: quod verius videtur seculo periculo apostasia.

IV. Frustra est inutiliter baptizantur, cum adulti moraliter loquendo sint professuri paganismum.

Si tamen infans aliquis, filius parentis infidelis, etiam nullo modo subjecti Principibus Christianis, ita abstractus esset à parentibus, ut nulla sit probabilitas fore ut parentibus reddatur, poterit sine ullo parentum consensu baptizari. At si puer aliquis mansurus sit sub parentum infidelium liberâ potestate, existimo eum non esse baptizandum, etiam si uterque parens præbeat consensum. Quare etsi Navarrus libro 3. Consilio quinto de Baptismo, & quidam recentiores apud Azor tom. 1. lib. 8. cap. 28. quæst. 6. dicant, si parens infidelis petat ut ejus filius baptizetur ne infans forteat, vel ut à dæmone, aut morbo aliquo per Baptismum liberetur, existimo nihilominus eum, sine magnâ cautelâ adhibitâ, ac securitate, fore scilicet ut parentes eum, ubi ad adultam ætatem pervenerit, non urgeant ad Judæismum vel Paganismum amplectendum, nec aliunde sit periculum ne in ritus illos & errores labatur, non esse ad Baptismum admittendum.

V. Infans infidelium plane à parentibus separatus, potest sine eorum consensu baptizari.

Dixi in conclusione, si Christianorum servi non sint, si enim Christianis dominis ut servi subjiciantur, possunt infantes potestate, quam in eos eorumque parentes habent domini, separati à parentibus, & licitè baptizari, quantumcumque reluctentur parentes. Neque, ut rectè ostendit Suarez citatus, hoc, ut præterdunt aliqui, est contra Sanctum Thomam, imò potius videtur

VI. Si parentes infideles sint servi Christianorum, possunt eorum filii invitis parentibus baptizari.

M m esse

esse juxta illius mentem; postquam enim hic, quæst. 68. art. 10. objecisset, cum Judæi sint ferri Christianorum, posse eorum filios licite baptizari, respondet Judæos non esse proprie servos, sed politicè tantum Christianis subesse, quo responso satis declarat, si verè & proprie essent servi, posse eos, reluctantes etiam parentibus, licite baptizari; quod idem docet 2. 2. quæst. 10. a. 12. ad tertium. Hujus autem rei veritas à receptâ illâ passim doctrinâ pendet, posse scilicet ex vi potestatis, quam dominus in servos habet, filium à parente separari, si verò semel sit separatus, nec sit verisimile eum amplius ad parentem rediturum, nil obstat quo minus licite baptizetur, ut numero præcedente diximus de filio infidelis nullo modo subiecti Christianis. Quare existimo ulterius posse dominum vendere parentem in partes longinquas, ut habeat opportunitatem filium ejus baptizandi; in hoc enim utitur jure suo, nec ullam ei facit injuriam.

VII.
Quid si alter ex parentibus sit infidelis, alter baptizatus.

Si infans ex altero tantum parente baptizato nascatur, S. Thomas in supplemento, quæst. 79. art. 4. ad 4. Sotus, Sylvester, & Henriquez libro 2. cap. 25. existimant eum posse utroque etiam parente invito baptizari, modò absit periculum apostasie. Ratio est; cum enim alter ex parentibus subjiçatur immediatè spirituali jurisdictioni Ecclesie, infans ratione illius eidem jurisdictioni subjiçitur mediatè. Deinde in dubio, & æquali conditione stare potius oportet pro innocente, in tanto præsertim periculo, ac est amissio æternæ salutis.

VIII.
Quocumque modo infidelium filii redduntur mancipia Christianorum, possunt baptizari.

Tertia conclusio: Probabilius etiam videtur quod affirmat Durandus in 4. distinct. 4. q. 6. Suarez, Vasquez, Valentia, Henriquez & alii, filios scilicet eorum infidelium, qui in bello à Christianis capti sunt, vel aliâ ratione illorum mancipia redduntur, posse invitis parentibus baptizari, modò ab eis abstrahantur, provideaturque ne ad eos cum periculo apostasie redeant. Quod etiam verius existimo de eorum infidelium infantibus captis, cum quibus justum bellum à Christianis geritur, quamvis eorum parentes necdum in Christianorum potestatem venerint: sicut enim alia bona possunt ab infidelibus illis citra injuriam auferri, ita & liberi, sicque abstracti, à parentibus, licite baptizari: utrum autem semper expediat, constabit ex sequentibus.

IX.
Volunt aliqui tenari dominos Christianos hujusmodi infantes baptizare.

Imò ulterius aliqui affirmant, non solum posse dominos Christianos infidelium infantes hoc modo jure belli captos baptizare, sed etiam teneri, nec posse eos reddere parentibus: ita sentire videtur Scotus, Gabriel, & alii nonnulli, idque universim asserunt de omnibus infidelium infantibus, quocumque modo in potestatem dominorum Christianorum pervenerint, & fiant mancipia.

X.
Verius est non obligari dominos baptizare hos infantes.

Contrarium tamen cum communi Theologorum sententiâ videtur probabilius, nullam scilicet esse obligationem hos infantes baptizandi. Hæc, inquam, est communis ferè omnium sententia, docentium non expedire infantes hosce à parentibus abstrahi, ut baptizentur. Ratio autem assertiois est; in primis enim hæc obligatio in nullo jure positivo fundatur, ut constat, nam ex jure gentium tenentur domini hos parvulos parentibus justum pretium pro eorum redemptione offerentibus reddere, juris autem gentium conservatio, & ad religionis ac fidei nostræ honorem apprimè spectat, Christianæque Reipublicæ utilitati ac dignitati maximè est necessaria.

Cum ergo jure divino nullus teneatur infantem, nisi in mortis periculo baptizare, non est unde hos infantes baptizandi obligatio oriatur.

SECTIO QUARTA.

Reliqua ad Baptismi notitiam requisita.

NON tantum licite possunt, Christianorum I. infantes prius baptizari, quam possunt liberè hoc velle, sed etiam expedit ut id fiat, imò est præceptum Ecclesie, ut eorum Baptismus diu non differatur. Dux primæ partes definitæ sunt in Concilio Tridentino sess. 7. can. 13. de Baptismo, ubi Anathema ei dicit Concilium, qui affirmaret, præstare non baptizare parvulos, quam eos non proprio actu credentes baptizare. Unde jam inde à nascente Ecclesiâ hanc semper inter fideles viguisse consuetudinem, ex Sanctis Patribus ostendit Suarez hic, disp. 25. sect. 2. quare primo ad hoc opportuno tempore iis est conferendus Baptismus.

Hinc probatur tertia assertiois pars, debere II. scilicet eos, dum adhuc in infantia sunt, baptizari; quamvis enim nullum hac de re, secluso periculo mortis, extet præceptum, communis tamen Ecclesie consuetudo, ut rectè Suarez citatus, vim legis seu præcepti habet, per quod obligantur illi, ad quos ea cura pertinet, ut eorum Baptismus diu non differant, & ferè differri non debet ultra octiduum: etiam si, ut notat Pater Tannerus hic, disp. 4. quæst. 3. dub. 1. mos olim in Galliâ fuerit, ut non alio, seclusâ necessitate, quam Paschæ & Pentecostes tempore baptizarentur, ut ex Concilio Matifconensi II. can. 3. constat.

Hanc veritatem impugnârunt olim hæretici III. quidam tempore Sancti Bernardi, quos Petrus brusianos & Henricianos vocabant. Nostro etiam tempore hanc hæresim denuò suscitavit Balthasar Pacimontanus, qui ut ait Pater Tannerus citatus, quondam Professor fuit & Parochus Ingolstadtii, ac tandem Viennæ unâ cum uxore combustus facem prætulit Anabaptistis, ut cum hac in re sequerentur. Hi negabant Baptismus infantibus vel licite, vel valide ante rationis usum conferri, quare ad adultam ætatem omnes, nonnulli ad trigessimum ætatis annum, quo tempore Christus baptizatus est, Sacramenti hujus administrationem differendam affirmabant. Sed facile refelluntur ex dictis; qui verò hoc eorum somnium fusiùs impugnatum videre cupit, consulat Bellarminum libro primo de Baptismo, capite octavo. In eodem etiam errore fuit Lutherus, docens sine propriâ & actuali fide Baptismus nemini prodesse. Occasionem verò, ut aliis hujus temporis hæresibus, ita huic etiam, more suo præbuit Erasmus in paraphrasi in Mattheum.

Quæres: Utrum baptizari possit parvulus jam morti proximus, si vel per minimam aquæ asper- IV. sionem timeatur ne ei mors acceleretur? Respondetur, casum moraliter esse impossibile, præsertim si aqua calore modico temperetur, ac parum tantum aquæ infundatur, & confestim abstergatur. Si verò admittatur casus, Soto in 4. dist. 3. art. 8. ait illum qui hoc modo infantem (idem est de adulto) baptizat, & mors inde sequitur,

sequitur, gravi se sacrilegio & homicidio altringere; addit Paludanus in 4. dist. 3. q. 3. eum, qui sic hominem baptizando mortem ejus accelerat, incurrere irregularitatem.

V. Respondetur tamen cum Suarez hic, disp. 31. sect. 3. §. Secundo hinc colligo, Tannero hic, disput. 4. quæst. 1. dub. 2. num. 77. si infans ille jam agat animam, & moraliter certum sit illum statim expiraturum, debere cum moderatione proximè positâ de aquâ calore temperatâ, & reliquis baptizari; in hoc enim casu, quando imminet tantum periculum mortis æternæ, leve & moraliter nullum censendum est damnnum illud, quod corpõri ex Baptismo provenire potest; nec enim mors per hoc causatur, nec notabilis mortis acceleratio, tantilla autem vitæ abbreviatio in his circumstantiis nullius est considerationis. Aliud est, si puer projiceretur in puteum, vel aquâ venenatâ aspergeretur, quæ eum statim extinguit, hæc namque actiones per se ac directè ordinantur ad necem inferendam, sicquæ in hoc casu perinde est ac si aqua omnino non adesset.

VI. Quæres secundo: Utrum amentes sint baptizandi? Respondetur, si perpetuò fuerint amentes, & ab infantiâ usu rationis destituti, idem de

ipsis formandum esse judicium ac de infantibus, & sunt baptizandi. Si verò amentes & furiosi habeant lucida intervalla, & rationis usu interdum fruuntur, non in amentia, nisi sit periculum mortis, sed dum sui compotes sunt, debent baptizari, tunc namque sui curam gerere, animæque saluti non minus prospicere possunt, quàm alii, qui in amentiam nunquam inciderunt. Si verò quispiam non baptizatus incideret in amentiam post usum rationis, & in eâ ad finem usque vitæ permaneat, baptizari non debet, etiam in articulo mortis, nisi voluntatem suscipiendi Baptismum, & dispositionem sufficientem ad illius fructum ante amentiam ostendisset.

Circa caeremonias Baptismi, in triplici sunt differentia, quædam siquidem Baptismum antecedunt, quædam comitantur, quædam sequuntur: quæ præcedunt sunt duodecim, quæ comitantur quinque, quinque etiam sunt quæ sequuntur, de quibus contra Calvinum plerisque ex his caeremoniis rejicientem disputat Bellarminus libro primo de Baptismo, capite quarto. De iisdem etiam agit Suarez hic, in articulo 8. quæstionis 67. Sancti Thomæ, Tannerus hic, disp. 4. q. 3. dub. 4. & alii.

risse confari debeat Baptismu

VII. Triâ caeremoniarum Baptismi genera.

DISPUTATIO SEPTUAGESIMA.

De Sacramento Confirmationis.

BAPTISMVS, ut supra vidimus, est Sacramentum regenerationis, per cujus susceptionem, inquit Eugenius IV. in decreto ad Armenos, Spiritualiter renascimur: Confirmatio verò, ut ipsum nomen sonat, in gratiâ per Baptismum acceptâ nos confirmat ac roborat: hinc, immediatè subjungit idem Pontifex, Per Confirmationem augemur in gratiâ, & roboramur in Fide. Ad quam rem etiam appositè Melchisedes Papa in suâ ad Episcopos Hispania epistolâ decretali: In Baptismo, inquit, regeneramur, ad vitam, post Baptismum confirmamur ad pugnam: in Baptismo abluimur, post Baptismum roboramur, &c. Baptismi itaque tractatione absolutâ, recto ordine sequitur tractatus de Confirmatione, variâque circa eam inquirenda.

SECTIO PRIMA.

Nonnulla circa Sacramentum Confirmationis annotantur.

I. Tam Antiqui quàm novi heretici negant Confirmationem esse Sacramentum.

NOVATIANI olim teste Theodoro, libro tertio hereticæ fabulæ & Wicleffus apud Waldensem tomo secundo de Sacramentis, cap. 113. negabant Confirmationem esse Sacramentum. Idem ex summo, ut in alias res fa-

R. P. Comptoni Theol. Schol. Tom. II.

cras, ita & in hoc Sacramentum odio faciunt nostri temporis heretici, Lutherus libro de captivitate Babylonicâ, dum de Confirmatione, Calvinus libro quarto Institutionum, cap. 19. Philippus, Zuinglius, & alii, qui quamvis Confirmationem inter caeremonias Ecclesiasticas admitti posse asserant, qualis est benedictio aquæ, & similes, in numerum tamen Sacramentorum eam nullo modo admittendam affirmant.

Nihilominus Sacramentum Confirmationis & verum Sacramentum esse, & ab Apostolorum hæc usque tempora apud Christianos semper usurpa-

II. Sacramentum Confirmationis